

Persbericht

22.09 2012

Studio Toscane

Karel Appel – Roberto Barni

01.10 2011 t/m 15.01 2012

Het Cobra Museum presenteert *Studio Toscane* met beelden, een keramiek installatie en enkele schilderijen die Karel Appel in Toscane maakte in de jaren 1989 – 1999. Tegelijk wordt bestaand en nieuw werk getoond van de Toscaanse schilder en beeldhouwer Roberto Barni.

In Toscane zijn mens, dier, natuur, heden en verleden onlosmakelijk met elkaar verbonden. Aan de hand van het werk van Karel Appel (1921-2006) en Roberto Barni (1939) wordt uiteengezet dat kunstenaars, geïnspireerd door de rijke Toscaanse cultuurhistorie, werk maken dat zowel hedendaags als traditioneel is: een best of both worlds. Het werk van zowel Appel als Barni wordt gekenmerkt door een spanning tussen traditie en heden, tussen cultuur en natuur.

Van Karel Appel worden onder meer beelden uit twee series en een uitzonderlijke keramiek installatie tentoongesteld. De meeste werken zijn afkomstig uit het bezit van de Italiaanse verzamelaar en wijnbouwer Giulio Baruffaldi. Appel maakte voor Baruffaldi tien grote en middelgrote beelden voor specifieke locaties op diens landgoed. Voor de tentoonstelling zijn acht bronzen beelden voor het eerst van hun vaste standplaatsen in Toscane gehaald. De tweede serie ontstond op het domein van Appel, Villa Licia. Verder worden enkele beelden die model stonden voor de bronzen versies geëxposeerd uit de collectie van het Stedelijk Museum Amsterdam, waardoor originele en bronzen uitvoeringen van beelden nu samen te zien zijn.

Eén origineel beeld komt uit de collectie van het Cobra Museum. In totaal zijn van Karel Appel 20 objecten en een klein aantal landschapsschilderijen opgenomen. De werken werden niet eerder in deze samenstelling publiekelijk getoond.

Van Roberto Barni is werk uit de jaren negentig opgenomen, doch overwegend nieuw werk dat speciaal voor de expositie werd gemaakt: beelden, tekeningen en schilderijen. Ondanks het feit dat Appel en Barni twee volstrekt op zichzelf staande kunstenaars zijn kan er een verband tussen hun werk worden gelegd. Barni gebruikt in de jaren negentig, net als Appel, attributen uit het gewone leven om uiting te geven aan de relatie tussen mens en cultuur. Verder deelt hij met Appel de benadering van voortzetting van de geschiedenis en traditie in het heden: in de hedendaagse kunst. In het oeuvre van Roberto Barni worden heden en verleden, natuur en cultuur op indringende wijze zichtbaar. Barni woont en werkt sinds vele jaren in Toscane.

In de begeleidende catalogus wordt nader ingegaan op aspecten van Toscane die bijzondere betekenis hadden voor Appel en Barni, en op de betekenis van Toscane voor andere moderne en hedendaagse kunstenaars die in Toscane een atelier hadden en nog hebben. Een aantal van hen is met een enkel werk in de tentoonstelling vertegenwoordigd: Marino Marini (1901-1980), Jan Dibbets (1941) en de Ierse kunstenares Janet Mullarney (1952).

Studio Toscane is een concept van gastconservator Werner van den Belt, tevens auteur van de catalogus.

Na afloop zullen de bronzen beelden van Karel Appel te zien zijn in de tentoonstelling *Hof van Appel* in de in maart 2012 te openen beeldentuin 'Cobra buiten' bij Kasteel Keukenhof. 'Cobra buiten' is een samenwerking van het Cobra Museum en Kasteel De Keukenhof te Lisse, gesteund door de BankGiro Loterij. *Hof van Appel* zal de eerste jaarlijkse expositie zijn van een serie van drie.

Media Partner Avro besteedt in drie afleveringen van het tv programma *Kunstuur aandacht aan Studio Toscane* en aan de tentoonstelling *Hof van Appel*. De eerste uitzending vindt plaats op 19 november aanstaande.

Studio Toscane

Toscane heeft een rijke cultuurhistorie. Als centrum van de Renaissance bracht deze regio beroemde kunstenaars voort. Toscane was tevens de bakermat van het humanisme en een belangrijk internationaal wetenschappelijk centrum. In onze tijd staat Toscane vooral bekend om z'n uitstekende conservering van het verleden, in de natuur en de cultuur. Minder bekend is dat Toscane vanaf het midden van de jaren zeventig broedplaats was voor bekende hedendaagse kunstenaars, waaronder Daniel Spoerri, Niki de Saint-Phalle, Fernando Botero, Jan Dibbets, Karel Appel en Gerhard Richter. Ook lokale kunstenaars dragen met hun werk bij aan ontwikkelingen in de beeldende kunst. De meest bekende zijn Marino Marini, Roberto Barni en Sandro Chia (1946). Kunstenaars ondergaan in Toscane niet alleen de natuur en cultuur, ze putten vooral inspiratie uit het oude landschap en de rijke cultuurhistorie die op veel plekken zo opvallend waarneembaar is.

Karel Appel in Toscane

Appel vestigde zich in 1989 in Toscane en werkte er in de zomermaanden van 1989 tot en met 1999. De diversiteit van de werken die hij daar maakt is groot; tot op heden bestaat er geen volledige beschouwing van het werk uit Toscane. Tussen 1991 en 1995 werkte Appel regelmatig op het landgoed van zijn buurman, de wijnbouwer Giulio Baruffaldi. Hier ontstaan tien grote en middelgrote beelden vanuit een concept dat Appel eerder gebruikt heeft, het toepassen van gevonden voorwerpen. Bij Baruffaldi vindt hij materialen uit de wijnbouw: ploegen, stokken om trossen druiven aan te hangen, een blaasbalg, oude houten tonnen en karrenwielen. Hij verandert de betekenis van de materialen door ze op een bepaalde wijze te ordenen en door de toevoeging van zelfgevormde gipsen elementen die herkend kunnen worden als hoofden en dierenkoppen. Van de beelden maakt Appel later bronzen uitvoeringen; acht bronzen uit deze serie staan nog op het landgoed, op de plekken die Appel hiervoor koos. De originele beelden met de gevonden materialen behield hij zelf, een deel kwam terecht in de collectie van het Stedelijk Museum Amsterdam. De bronzen beelden uit de verzameling Baruffaldi verlaten het landgoed voor de eerste keer.

Op zijn eigen landgoed ontstaat een tweede serie beelden, met overvloedige huisraad. Appel trof in Villa Licia deuren, raamkozijnen, wielen, ladders, en ook deksels van afgedankte wijntonnen aan. Bij het assembleren werd soms een kleuraccent aangebracht, maar over het algemeen behielden ook deze beelden hun sobere oorspronkelijke staat. Na een bezoek aan een carnavalopslag in Viareggio werden in de constructies menselijke ledematen verwerkt, armen of een vuist, een ezelskop of een vogelkop. Vanaf dat moment noemt Appel ze 'brandstapelbeelden'. Tot deze serie behoort het beeld *The Fountain* uit 1992, dat in 2001 als bronzen fontein op het plein voor het Cobra Museum werd geïnstalleerd, is ook deel van deze serie. Appel schonk het originele exemplaar in 2004 aan het museum.

De eerste schilderijen die duidelijk op Toscane zijn gebaseerd maakt Appel in 1990: landschappen met glooiende lijnen, bomen en mens- en dierfiguren. Vier jaar later volgen *Nobody's Puppets* (1994). Het landschap wordt daarin geabstraheerd met een wirwar van

gekleurde lijnen. De serie lijkt een begin voor een veel grotere uit 1995. Na vijftig jaar neemt Appel het schilderen naar de werkelijkheid weer op. In ongeveer zestig werken schildert hij het uitzicht vanuit zijn Toscaanse atelier met steeds dezelfde heuvel en dezelfde cipressen. Belangrijk aspect is ook dat hij in deze schilderijen de verworvenheden van Cézanne en Van Gogh toelaat.

In 1995 ontwikkelde Appel een afwijkende installatie samengesteld met keramiek objecten die hij uitzocht bij een plaatselijk bedrijf: eettafels, klassieke beelden, vuurkorven. Hij liet de objecten wit spuiten en voorzag ze van blauwe beschilderingen: mens- en dierfiguren en abstracte vormen. Later ontwierp hij er stoelen bij. Appel maakte de installatie, die *Le Muse* werd gedoopt, voor een grote ruimte op het landgoed van Baruffaldi. De installatie afficheert Appel's gevoel voor ritmische vormen. Zijn affiniteit met 'rituelen en vieren' kreeg twee jaar later een vervolg toen hij in de nacht van 21 juni, een mythische datum voor natuurreligies, een performance liet opvoeren waarbij de laatste overgebleven huisraad hoog werd opgestapeld en in brand gestoken. Tijdens de verbranding werden zes in het Italiaans vertaalde gedichten van Appel geproclameerd. De grote keramiek installatie is opgenomen in de expositie. De performance werd gefilmd en wordt vertoond.

Roberto Barni

Het oeuvre van Roberto Barni (1939) is stilistisch gezien divers. In grote lijnen volgt zijn werk de kunststromingen: popart in de jaren vijftig en zestig, conceptuele kunst in de jaren zeventig en figuratie in de jaren tachtig en negentig. Echter, kunsthistorische ontwikkelingen zijn voor hem een middel en geen doel. Rode lijn in het werk is zijn humanistische visie. Ook twijfels en tragiek en het zoeken naar evenwicht met de natuur vinden een plek. Vanaf het midden van de jaren tachtig wordt het onderzoek naar menselijkheid gesymboliseerd door de wandelende man, die zich ontwikkelt tot zijn alter-ego. Barni's werk biedt aanknopingspunten met kunst uit de oudheid (de Grieken en de Etrusken) en de moderne kunst (Alberto Giacometti). Barni beschouwt het verleden niet als afgesloten maar ziet deze voortgezet in het heden, een proces waarvan hij zelf deel uitmaakt.

Catalogus

Bij Ludion verschijnt de catalogus *Studio Toscane / Karel Appel – Roberto Barni*. Uitvoering: 152 pagina's, drietalig (NL/IT/UK). Tekst: Werner van den Belt. Fotografie van o.m. Aurelio Amendola.

Vormgeving: Brigitte Slangen. ISBN 978-94-6130-030-0.

Publieksevenementen

Bij de tentoonstelling worden lezingen en rondleidingen georganiseerd en een creatief arrangement aangeboden in samenwerking met het Karel Appelhuis BG. Verder is er voor kinderen een speurtocht en vinden in de schoolvakanties workshops plaats. Voor de bijzonderheden wordt verwezen naar www.cobra-museum.nl

Zie tevens www.kabg.nl

MuseumApp

In de op 8 september gelanceerde MuseumApp is een Karel Appel route in Amsterdam opgenomen die samengesteld werd door het Cobra Museum. De MuseumApp is een iPhone applicatie.

Informatie voor de pers

Informatie, digitaal beeldmateriaal en eventueel een recensie exemplaar van de catalogus is verkrijgbaar via Lieke Fijen, tel. 020 5475038 en email l.fijen@cobra-museum.nl.

Voorbezichtiging en opening *Studio Toscane* is vanaf 1 oktober voor het publiek te bezichtigen.

Op zondag 9 oktober om 16.00 uur vindt de officiële (besloten) opening plaats, waarvoor u hierbij bent uitgenodigd. Voor een voorbezichtiging en uw aanwezigheid bij de opening kunt u contact opnemen met Lieke Fijen.

Hof van Appel Op 5 oktober om 15.00 uur vindt in het Cobra Museum een presentatie bijeenkomst plaats van de nieuwe beeldentuin Cobra buiten. Voor informatie en uw verzoek om daarbij aanwezig te kunnen zijn kunt u contact opnemen met Boudewijn Koopmans via tel. 020 5475039 en email b.koopmans@cobra-museum.nl